

Úvod do výuky češtiny jako druhého/cizího jazyka

Mgr. Linda Doleží, Ph.D.

Ústav českého jazyka, FF MU Brno

Podzim 2018

Velbloud a králík

Průzkum

- Preferované skupiny:
- Slované, Asiaté
- Motivovaní
- Přátelští
- Klidní

Průzkum

- Méně preferované skupiny:
- Slované, Asiaté
- Málo motivovaní
- Příliš temperamentní
- Nepřátelští
- Ortodoxní

Průzkum

- Hlavní důvody:
- Znalost jazyka a kultury
- Osobní zkušenost s danou skupinou

Interkulturní psychologie – interkulturní specifika myšlení a inteligence

- Příklady inteligentního chování neměřitelného západními testy inteligence (Čeněk et al., 2016, str. 164-165)

moucha-slepice-vrabec

kmen Kpelle, Nigérie vs. my

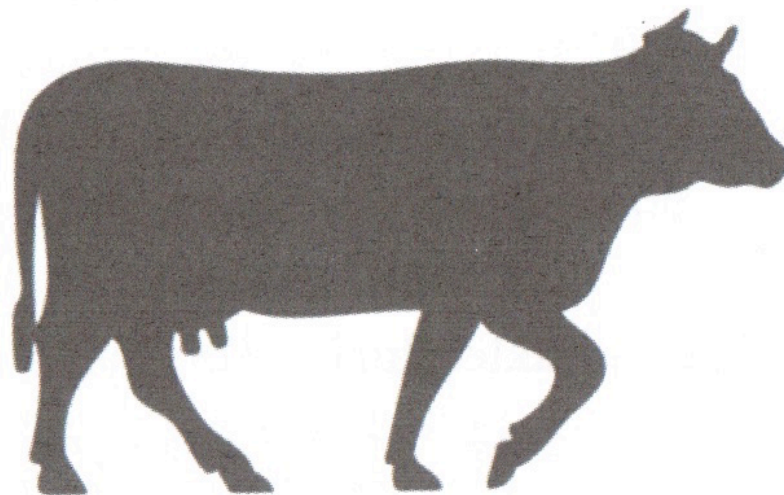
matematika

děti ulice, Brazílie

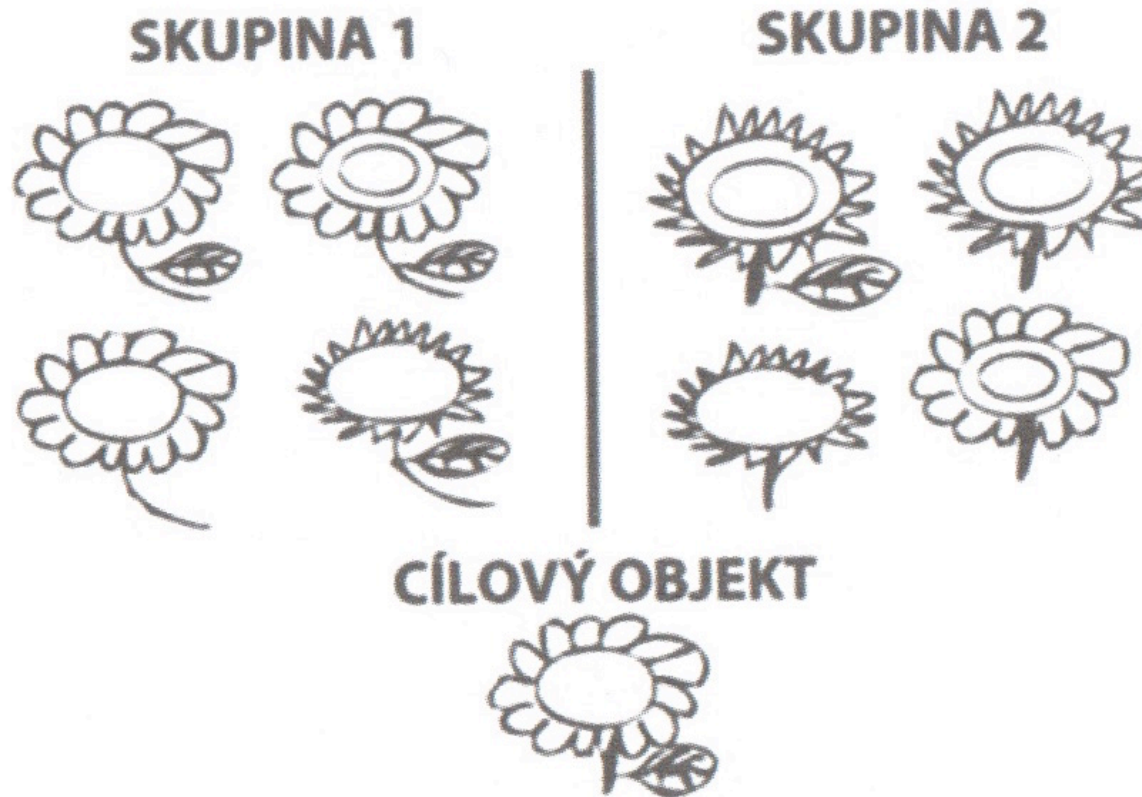
paraziti

Vesnice Usenge, Keňa

Buchtel, Norenzayan (2008) in Čeněk
et al. (2016, str. 174)

Norenzayan (2002) in Čeněk et al.
(2016, str. 174)

Morvayová, Moree (2009)

Kompetence pedagoga zde nemohou být omezeny na osvojení si souboru odborných dovedností a znalostí, ale zejména na zvládnutí procesu reflexe nabývání a určování linií **životních praxí** a **vzniku poznání**, a to nejen na straně „klienta“ – tj. dítěte a jeho rodiny, ale v první řadě na straně pedagoga samotného.

Morvayová, P., Moree, D. (2009): *Dvakrát měř, jednou řež! Od multikulturní výchovy ke vhledu. Člověk v tísní*, Praha.

Strategie

V oblasti adekvátní kompenzace potřeb je nutné:

Reflektovat vlastní pocity, postoje a přesvědčení, které jsou součástí

konfliktu praxe a poznání

Vidět a analyzovat ovlivnění dosavadní socializace a enkulturace a být

schopen identifikovat zdroje, ze kterých konflikt praxe (a relačních pocitů) pochází

Porozumět psycho-socio-kulturní zátěži, kterou pedagog sám nevyhnutelně vnáší do pedagogické praxe a interakce

Etiketa interkulturní komunikace

Pravidlo 1: vyhýbej se automatickým interpretacím, předpokladům a soudům

Pravidlo 2: vystup ze svého referenčního rámce

Pravidlo 3: buď připravený vysvětlovat zřejmé

Pravidlo 4: poslouchej a dávej otázky

Pravidlo 5: využívej dovednost kritického myšlení

Pravidlo 6: vyměňuj si hodnotové postoje a diskutuj o nich

Pravidlo 7: zaměř se na řešení, ne na problémy

Fantastický učitel

„Učitelé už nemohou být vnímáni jakou pouzí „předavači“ předmětu. Musí fungovat jako průvodci a pomocníci v procesu seberozvoje a úspěšné interakce“ (Neuner, 2012, str. 43)

Grant, Sleeter (2007): 17 stavebních kamenů pro vynikající výuku rozdílných studentů

Stavební kámen 1: kritické zkoumání sebe sama

Stavební kámen 2: rozvoj filozofie dobrého multikulturního vzdělávání

Banks, McGee Banks (2010): učitelé by měli být vybaveni strategiemi založenými na důkazech (evidence-based) vedoucích ke kulturní **vstřícnosti/vnímavosti** (culturally responsive) (str. 353)

Rodiče

Zdroj obrázku: <https://monikaplocova.cz/rodinne-poradenstvi>

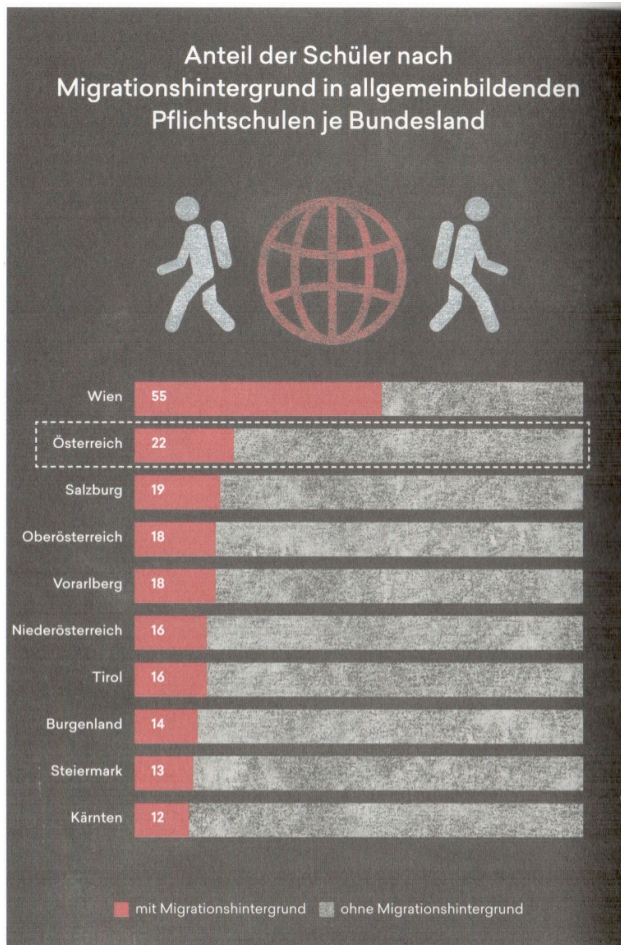
Susanne Wiesinger (2018)

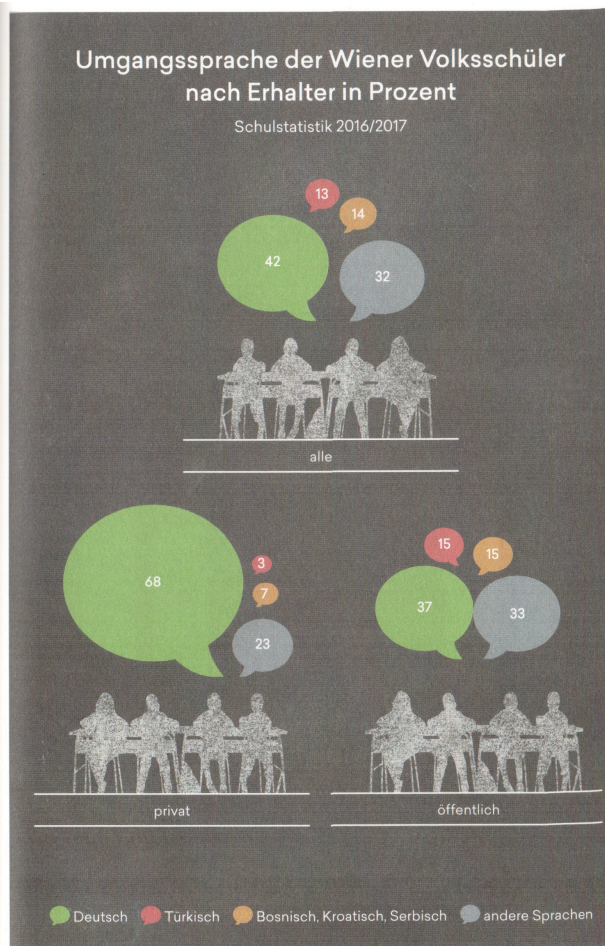
Hlavní dojmy

- Učitelé jsou pod velkým tlakem
- Další kvalifikace, semináře, školení apod. příliš nepomáhají a nevedou je dostatečně kvalifikovaní lektoři
- Velkým problémem je nedostatečná znalost němčiny
- Řešením je:
 - a) zavedení povinného předmětu etika (Ethikunterricht)
 - b) důraz na výhody života v “západním stylu” a nezbytně nutné “promíchání” ve školách (str. 167, překlad L.D.)
- Reflexe v českých médiích: https://zpravy.idnes.cz/rakousko-skolstvi-islam-knihy-ucitelka-f0g-/zahranicni.aspx?c=A180912_184428_zahranicni_luka

Migrace a náboženství

Jazykové složení

Materiály

- Morální dilemata učitelů
- <https://www.varianty.cz/publikace/54-interkulturni-vzdelavani>
- <https://www.varianty.cz/metodicke-listy/93-multikulturni-scrable>
- https://www.varianty.cz/download/docs/118_nez-zac-neme-s-multikulturni-vy-chovou-od-skupinovy-ch-konceptu-k-osobnostni-mu-pr-i-stupu.pdf